

“MİLLÎ” SANAT, “ESKİ” SANAT MIDIR?

Bay Hasan Âli Yücel, edebiyatımız ve umumiyetle sanat hayatımız hakkında radyodaki konuşmasında bu sorunun cevabını dolayısıyla vermiş oluyor. Yücel mecmuasının Eylül ayında bastığı bu konuşmanın metninde, halk sanatının kıymeti ve yarınki Türk sanatı üzerindeki rolünün şu satırlarla hülâsa edildiğini görüyoruz: “Bizim telâkki ettiğimiz hümanizmanın ruhu, eski Yunan medeniyetini beşer tarihi için hakikaten bir mucize saymakla beraber, onu mutlak bir başlangıç bellememektir. Bu itibarla ondan daha ileriye giderek insanlığın, her nerede ve her ne şekilde olursa olsun, bütün eserlerine ehemmiyet vermek istediğimiz için halk edebiyatı umumî kilisesi içine anonim, büyük bir kültür hazinesi sokmuş oluyoruz”. “Yalnız şunu derhal belirtmeliyim ki, her şeyde olduğu gibi halk edebiyatı meselesinde de hakikatten ileri bir mübalâğa ile fazla ümide kapılmamalıdır ve halk edebiyatının eski mahsullerini tekrar etmek suretile bir iş yapabileceğine inanmamalıdır. Bu, meselâ, millî mimarî diye bir sinema binasında mihrap motiflerini tekrarlamağa benzer. Yaratmak, yeniden bir döküm yapmaktır. Donmuş ve tarih olmuş şeyleri bir çıkartma gibi ikinci, üçüncü ve beşinci defa resmetmek değildir”. Millî sanatı, eski yalı plânlarını ihya etmek, cami resimleri yapmak veya halk şairlerinin tarzını taklit ederek şiir düzmeğin manasında anlıyanların bu satırları okumalarını ne kadar isterdik!!!

Bugünkü sanat durumumuz bahsinde, Bay Hasan Âli Yücel “Sanat şubelerimizde mutlak bir verim darlığı olmadığı” kanaatindedir. “İçinde bulunduğumuz devre, güzel sanatların her şubesinde bir muhatap kütlenin ve münekkit zümrenin yetişmesi devresidir”. Memleketteki geniş tercüme faaliyeti ve resim sahasındaki faaliyetler bu kitleyi hazırlamakta ve umumî sanat seviyemizin yükselmesine yaramaktadır. Böyle sanattan anlıyan, zevk alan bir zümrenin yetişmesi, yarının büyük sanatkârlarını da hazırlıyacaktır; sanatkârlar bu kitleden çıkacaktır. Bunun için de Maarif Vekilimiz, sanat verimini teşvik için alınacak ilk tedbirin “Türk milletini en geniş nisbette okutup yazdırmak” olduğu fikrindedir. “Bu okutup yazdırma sözünü halk tahsil ve terbiyesi manasına alıyorum” [diyor] ve ilâve ediyor: “Şimdiye kadar ilimde ve sanatta arzu ettiğimiz dereceye gelmeyişimizin asıl sebebi bu noktadır. Geniş bir imkân içerisinde ıstıfa olmadıkça cemiyet, büyük adam zor verir”. “Asıl dava büyük halk kitlesini her bakımdan yetiştirmektir. Bunsuz bütün o küçük tedbirler (sanatkârın himayesi gibi tedbirler) gelip geçici kalmağa mahkûmdurlar.”

Yurt ve Dünya, Sayı 10, Ekim 1941